

תהליך הנגשת ההשכלה הגבוהה: המשכיות או שינוי?

ארן זינר

מנחה: פרופ' דוד לוי-פאור

בית הספר למדיניות ציבורית וממשל, האוניברסיטה העברית

רקע

- מראשית דרכה נמצאת ההשכלה הגבוהה בישראל בתהליך התרחבות לקהלים חדשים. עד סוף המאה הקודמת, עיקר ההתרחבות התבטא על ידי **פתיחת מוסדות חדשים**.
- משנות ה-2000, מקורו המרכזי של הגידול בהשכלה הגבוהה הוא **הנגשה לאוכלוסיות** שעד כה לא הצליחו להשתלב באקדמיה באופן מספק.
- המועצה להשכלה גבוהה החלה משנות ה-2000 לעסוק באוכלוסיות אלו, כאשר במרכז עשייה זו ניתן לזהות את **החברה החרדית והערבית** וכן עיסוק מסוים ב**פריפריה**.

שאלת מחקר

- האם וכיצד השתנתה תפיסתה של המועצה להשכלה גבוהה בנוגע להמשך התרחבות מערכת ההשכלה בישראל.

שיטת מחקר

- אתמקד **בשנים 1997-2012**, בהן כיהנו 3 יושבי ראש בות"ת – פרופ' נחמיה לב ציון, פרופ' שלמה גרוסמן ופרופ' מנואל טרכטנברג.
- אבחן האם חלו שינויים משמעותיים ב**גישה** לנושא זה בין יושבי הראש השונים.
- המחקר מבוסס על ניתוח מסמכי החלטות ופרסומי ות"ת וכ-10 ראיונות.

ממצאים ראשוניים

- מצד אחד, עולה השערה כי מדיניות הות"ת בתחום שילוב אוכלוסיות מיוחדות מבטאת המשכיות מכיוון שבין השאר היא מאופיינת בפתיחת מוסדות ופלטפורמות ייחודיות ומתאימות לצרכי האוכלוסיות הייחודיות.
- מאידך, ניתן לראות כי שיח ההנגשה מבוסס על תפיסות ואג'נדות חדשות המגיעות מעולם התפיסות החברתיות. גישות אלו מהוות שינוי מהשפה המוסדית ששלטה לאורך שנים. לצד תפיסה זו, משתלב שיח חברתי-כלכלי המתייחס להשכלה הגבוהה כמנוע צמיחה כלכלי אישי.

